

แมลงศัตรูกาแฟอาราบิกา

1. มอดเจาะผลกาแฟ (Coffee Berry Borer; CBB)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hypothenemus hampei* Ferrari

อันดับ : Coleoptera

วงศ์ : Scolytidae

เป็นแมลงศัตรูที่สำคัญต่อการปลูกกาแฟในหลายพื้นที่ สร้างความเสียหายให้กับผลผลิตกาแฟได้มากถึง 50 เปอร์เซ็นต์ ผลกาแฟที่ถูกเจาะจะเป็นช่องทางให้เชื้อราและเชื้อแบคทีเรียเข้าทำลายซ้ำ ผลร่วงเสียหาย ผลผลิตและคุณภาพของกาแฟลดลง

มอดเจาะผลกาแฟ เป็นแมลงปีกแข็งขนาดเล็ก ขนาด 1.2-1.5 มิลลิเมตร ลำตัวสีดำ ขยายพันธุ์ได้ 8-9 รุ่นต่อปี เพศเมียวางไข่ได้ 20-80 ฟอง วงจรชีวิต 28-34 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม

ลักษณะการเข้าทำลาย

- ระยะผลอ่อน ความเสียหายรุนแรงจะเกิดกับเนื้อเยื่อภายในผล

- ระยะผลกำลังสุก ทำให้เมล็ดเป็นรูพรุน โรคพืชต่างๆ เข้าทำลายซ้ำ เมล็ดเสียคุณภาพและทำให้ผลร่วงหล่นก่อนกำหนด

การป้องกันกำจัด

1. สำรวจการระบาดของมอด

เจาะผลกาแฟอย่างสม่ำเสมอ

2. รักษาความสะอาดแปลง

ตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มให้โปร่ง

เก็บเกี่ยวผลกาแฟให้หมดต้น

เก็บผลกาแฟที่ถูกมอดเจาะทำลายออกไปทำลายนอกแปลง

เพื่อลดการระบาดของมอดเจาะผลกาแฟที่อยู่ในผล

3. วางกับดักและสารล่อมอดเจาะผลกาแฟ (เมทิลแอลกอฮอล์ : เอทิลแอลกอฮอล์ อัตราส่วน 1:1) อัตรา 5-10 จุดต่อไร่ และเติมสารล่อทุกๆ 2 สัปดาห์

4. ใช้เชื้อรา บิวเวอเรีย บาสเซียนา สายพันธุ์ ดีโอเอบี 4 (*Beauveria bassiana* สายพันธุ์ DOA B4) ซึ่งมีความเฉพาะเจาะจงกับมอดเจาะผลกาแฟ อัตรา 1 ถัง (200 กรัม) ต่อน้ำ 10 ลิตร ฉีดพ่นเดือนละ 1 ครั้ง ในช่วงติดผลจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

** คำแนะนำ : ควรทำการป้องกันกำจัดร่วมกันแบบผสมผสาน

2. หนอนเจาะกิ่งกาแฟ/หนอนกาแฟสีแดง (Red Coffee Borer)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Zeuzera coffeae* Nietner

อันดับ : Lepidoptera วงศ์ : Cossidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

หนอนเจาะเข้าไป

กินเนื้อเยื่อภายในกิ่ง

และลำต้น ทำให้กิ่ง

และลำต้นแห้งตาย

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน ปีกสีขาวมีจุดประทั่วทั้งปีก วางไข่บริเวณ

เปลือกของลำต้น ไข่มีสีเหลือง ตัวเมีย 1 ตัว วางไข่ได้ 300-500 ฟอง

ระยะไข่ 7-10 วัน ตัวหนอนมีลำตัวสีแดง เจาะเข้าไปกัดกินเนื้อเยื่อ

ภายในกิ่งและลำต้นกาแฟ ระยะหนอน 2-5 เดือน ระยะดักแด้ 2-3

สัปดาห์ ระบาดมากช่วง เดือน เมษายน - มิถุนายน และ เดือน

กันยายน

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและตรวจสอบตามกิ่งและลำต้นกาแฟอยู่เสมอ

2. หากพบการเข้าทำลายของหนอนเจาะกิ่งกาแฟ/หนอนกาแฟสีแดง ให้ตัดกิ่งและลำต้นออกไปเผาทำลายนอกแปลง

3. ใช้สารฆ่าแมลง คลอร์ไพริฟอส

40 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC)

ใช้แบบเข้มข้น อัตรา 3-5 มิลลิตร

ฉีดเข้าตามรูที่หนอนเจาะ

เข้าไปทำลายแล้วใช้ดินน้ำมัน

หรือ ปูนปาสเตอร์อุดรูไว้

3. ตัวหนอนยาวกาแฟ (White Coffee Stem-borer)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xylotrechus quadripes* Cherrolat

อันดับ : Coleoptera

วงศ์ : Cerambycidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

ตัวหนอนยาวกาแฟเป็นแมลงที่สำคัญและสร้างความเสียหายอย่างมาก พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกาแฟที่ปลูกในสภาพกลางแจ้ง โดยเฉพาะกาแฟที่มีอายุมากกว่า 5 ปี ตัวเต็มวัยสีขาวอมฟ้า มีสีขาวคาดที่ลำตัวและปีก ยาว 15-20 เซนติเมตร ต้นกาแฟที่ถูกหนอนเจาะทำลายจะแสดงอาการใบเหลือง เหี่ยว และมีอาการยืนต้นตายในที่สุด พบร่องรอยการควั่นของหนอนเจาะลำต้นกาแฟตั้งแต่บริเวณโคนต้น ขึ้นมาจนถึงกิ่งกลางต้น ตัวเต็มวัยจะกัดกินเนื้อไม้ในลักษณะการควั่นไปรอบลำต้น และเจาะเข้าไปกินในต้น

การป้องกันกำจัด

1. หมั่นสำรวจการเข้าทำลายภายในแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบการเข้าทำลายให้ตัดกิ่งและลำต้นออกทิ้งนอกแปลง และเผาทำลาย

2. พ่นสารฆ่าแมลง อิมิดาคลอพริด 10 เปอร์เซ็นต์เอสแอล (%SL) อัตรา 30 มิลลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ใช้สารฆ่าแมลง คลอร์ไพริฟอส 40 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) เข้มข้น อัตรา 3-5 มิลลิตร ฉีดเข้าตามรูที่หนอนเจาะเข้าไปทำลายแล้วใช้ดินน้ำมัน หรือ ปูนปาสเตอร์อุดรูไว้

4. เพลี้ยหอยเขียว (Green Coffee Scale)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Coccus viridis*

อันดับ : Homoptera

วงศ์ : Coccidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

เป็นเพลี้ยหอยเกาะอ่อน รูปร่างรี สีเหลืองปนเขียว หลังนูน ทั้งตัวอ่อน และตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณกิ่ง ก้าน และใบ ทำให้ใบร่วง ตันกาแฟ ชะงักการเจริญเติบโตและทรุดโทรมลง

หากระบาดในระยะติดผลจะทำให้ผลอ่อนมีขนาดเล็กลง เมล็ดลีบ และผลร่วง นอกจากนี้เพลี้ยหอยเขียวยังถ้ำน้ำหวาน (honey dew) ขึ้นปกคลุมผิวใบ ส่งผลให้พื้นที่ในการสังเคราะห์แสงลดลง และเป็นแหล่งเพาะราดำ

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและหมั่นตรวจดูตามยอดอ่อน ใบอ่อน กิ่ง ก้าน ใบ ของกาแฟอยู่เสมอ
2. เมื่อพบการเข้าทำลาย ให้ตัดบริเวณที่ถูกทำลายออกไปเผาทำลายนอกแปลง
3. พ่น ไรท์ออย 67เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

5. เพลี้ยแป้งกาแฟ (Coffee Mealybug)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Planococcus lilacinus* (Cockerell)

อันดับ : Homoptera

วงศ์ : Pseudococcidae

ลักษณะการเข้าทำลาย

เป็นเพลี้ยแป้งรูปไข่ สีชมพูปน ม่วงอ่อน มีไขสีขาวปกคลุมอยู่รอบ ลำตัว มีขนาดสั้น ไซทางปลาย ยาวกว่าเล็กน้อย ไซบนหลังบางจน เห็นเป็นเส้นจางๆ กลางลำตัว และมีขนแข็ง (setae) ค่อนข้างยาว

ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณยอดอ่อน กิ่ง ก้าน ใบ ทำให้ยอดหงิกงอผิดปกติ ตันชะงักการเจริญเติบโตและทรุดโทรมลง

มีการถ้ำน้ำหวาน (honey dew) ขึ้นคลุมผิวใบ ทำให้พื้นที่สังเคราะห์แสงลดลง และเป็นแหล่งเพาะราดำ

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและหมั่นตรวจดูตามยอดอ่อน ใบอ่อน กิ่ง ก้าน ใบ ของกาแฟอยู่เสมอ
2. เมื่อพบการเข้าทำลาย ให้ตัดบริเวณที่ถูกทำลายออกไปเผาทำลายนอกแปลง
3. พ่น ไรท์ออย 67 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ พ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ ไดโนทีฟูแรน 10 เปอร์เซ็นต์ ดับเบิ้ลยูพี (%WP) อัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ไทอะมีโทแซม เปอร์เซ็นต์ดับเบิ้ลยูพี (%WP) อัตรา 3 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร และ อิมิดาโคลพริด 70 เปอร์เซ็นต์ดับเบิ้ลยูจี (%WG) อัตรา 4 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

6. เพลี้ยอ่อนส้มสีดำ (Black Citrus Aphid)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Toxoptera aurantii* (Boyer de Fonscolombe)

อันดับ : Homoptera

วงศ์ : Aphididae

ลักษณะการเข้าทำลาย

เพลี้ยอ่อนมีสีค่อนข้างดำทั้งตัวอ่อน

และตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณ

ยอดอ่อน และใบอ่อน ทำให้ยอดอ่อนและใบอ่อนชะงักการเจริญเติบโต และโทรมลง นอกจากนี้เพลี้ยอ่อนยังถ้ำน้ำหวาน (honey dew) ขึ้นปกคลุมผิวใบ ส่งผลให้พื้นที่ในการสังเคราะห์แสงลดลง และเป็นแหล่งเพาะราดำ เพลี้ยอ่อนชนิดนี้เป็นพาหะนำโรคไวรัสสมาสู่กาแฟอีกด้วย

การป้องกันกำจัด

1. ทำความสะอาดแปลงและหมั่นตรวจดูตามยอดอ่อน ใบอ่อน ของกาแฟอยู่เสมอ
2. เมื่อพบการเข้าทำลาย ให้ตัดบริเวณที่ถูกทำลายทิ้งนอกแปลง และเผาทำลาย
3. พ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ ไซเปอร์เมทริน 6.25 เปอร์เซ็นต์อีซี (%EC) อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร อิมิดาโคลพริด 10 เปอร์เซ็นต์เอสแอล (%SL) อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และ ฟิโปรนิล 5 เปอร์เซ็นต์เอสซี (%SC) อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

แมลงศัตรูกาแฟอาราบิกา

ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

สถาบันวิจัยพืชสวน

กรมวิชาการเกษตร

จัดทำโดย

สุเมธ พากเพียร สัณญานี ศรีศขา
ศิริภรณ์ จรินทร์ ฉัตรณภา ชุ่มอาวุธ
สุภัทรา เลิศวัฒนาเกียรติ